

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ECdo/8/2016
Identifikačné číslo spisu:	4204117840
Dátum vydania rozhodnutia:	09.11.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4204117840.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej INVESTA CREDIT SLOVAKIA s.r.o., so sídlom v Komárne, Rozmarínova 26, IČO: 36 539 244, proti povinnej Y., zomrelej XX. C. XXXX, naposledy bývajúcej v F., o vymożenie peňažnej pohľadávky, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 10 Er 407/2004, o dovolaní D.O.W. Trade, s.r.o., so sídlom v Komárne, Rozmarínova 3238/26, IČO: 35 864 559, zastúpeným JUDr. Líviou Kňazíkovou, advokátkou so sídlom v Komárne, M. R. Štefánika 6, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. januára 2015 sp. zn. 26 CoE 20/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 29. januára 2015 sp. zn. 26 CoE 20/2015 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (súd prvej inštancie) uznesením z 22. augusta 2008 č. k. 10 Er 407/2004-6 pripustil zámenu (správne malo byť „zmenu“) účastníka na strane oprávnenej INVESTA CREDIT SLOVAKIA, s.r.o., ktorá z konania vystúpi a na jej miesto pripustil obchodnú spoločnosť D.O.W. Trade, s.r.o., so sídlom v Komárne, Rozmarínova 5/3478, IČO: 35 864 559 s poukazom na ustanovenie § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. v spojení s § 238 ods. 2 Exekučného poriadku. Uviedol, že zmluva o postúpení pohľadávok preukazuje postúpenie pohľadávky na postupníka D.O.W. Trade, s.r.o. a postupník súhlasil so vstupom do konania namiesto postupcu, čo preukazuje podanie návrhu na pripustenie zmeny účastníka konania zo strany postupníka.

2. Krajský súd v Nitre (odvolací súd) uznesením z 29. januára 2015 sp. zn. 26 CoE 20/2015 na odvolanie oprávnenej uznesenie Okresného súdu Komárno z 22. augusta 2008 č. k. 10 Er 407/2004-6 zrušil a konanie zastavil. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. V odôvodnení uviedol, že oprávnená po podaní odvolania ako právnická osoba zanikla bez právneho nástupcu; nastala situácia, keď rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je právoplatné, avšak z dôvodu výskytu neodstrániteľnej procesnej podmienky na strane účastníka, odvolací súd nemôže konať, nemôže preskúmať uznesenie súdu prvého stupňa a konanie predchádzajúce jeho vydaniu. Povinnosť skúmať splnenie procesných podmienok súd má v každom štádiu konania a pokiaľ zistí neodstrániteľný nedostatok podmienky konania - stratu spôsobilosti byť účastníkom, nemôže vydať rozhodnutie, ale musí konanie zastaviť podľa § 107 ods. 4 O.s.p.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie obchodná spoločnosť D.O.W. Trade, s.r.o., v ktorom navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že postupom odvolacieho súdu sa cíti ako nový vlastník pohľadávky, ktorá je predmetom exekúcie, poškodená. Mala za to, že právnou skutočnosťou bolo postúpenie pohľadávky z pôvodnej oprávnenej na nového vlastníka, platnosť zmlúv o postúpení pohľadávok odobril aj Krajský súd v Nitre rozsudkom z 10. júna 2009 sp. zn. 25 Co 20/2009 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Komárno z 22. októbra 2008, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 6. septembra 2009 a vykonateľnosť 10. septembra 2009. Namietla, že dôvod zrušenia uznesenia súdu prvej inštancie z dôvodu, že pôvodná oprávnená zanikla, nie je dôvodom na nepripustenie zmeny účastníka na strane oprávnenej a zastavenia konania ako takého.

4. Súdny exekútor a ani H. (právna nástupkyňa po nebohej povinnej Y. zomrelej XX. C. XXXX) sa k dovolaniu nevyjadřili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)] po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané 27. mája 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vychádzajúc z uvedených ustanovení, s prihliadnutím na základné princípy C.s.p. obsiahnuté v jeho čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 3 ods. 1, najvyšší súd posudzoval podmienky prípustnosti a zároveň dôvodnosti dovolania podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

7. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. V danej exekučnej veci smeruje dovolanie obchodnej spoločnosti D.O.W. Trade, s.r.o. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré má procesnú formu uznesenia. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 239 O.s.p. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

8. Obchodná spoločnosť D.O.W. Trade, s.r.o. (dovolateľ) prípustnosť dovolania odvodzuje z § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. tvrdiac, že v priebehu exekučného konania došlo k postúpeniu pohľadávky. Podľa jej názoru odvolací súd v danom prípade nerešpektoval jej právo na súdnu ochranu, hoci podala návrh na zmenu a k zmene oprávnenej došlo pred jej výmazom z obchodného registra.

9. Exekučné konanie začalo v roku 2004 a podľa prechodného ustanovenia § 238 ods. 1 Exekučného poriadku konania začaté pred 1. septembrom 2005 sa dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005 (ak odsek 2 neustanovuje inak). Ustanovenie § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2005 otázku procesného nástupníctva v exekučnom konaní riešilo len čiastočne. Ustanovovalo, že exekúciu možno vykonať aj proti inému, než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného, než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, ak sa preukázalo, že na takú osobu prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu. Prevod alebo prechod práv alebo povinností pokiaľ nevyplýval priamo z právneho predpisu, bolo potrebné preukázať listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom. Uvedené ustanovenie však neupravovalo konkrétny postup účastníkov exekučného konania, súdneho exekútora a exekučného súdu pre prípad, že k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu po začatí exekučného konania aj došlo. Z ustanovenia § 251 ods. 4 O.s.p. vyplývalo, že na exekučné konanie sa použijú ustanovenia v

prvej až piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ak Exekučný poriadok neustanovuje inak. V praxi to znamenalo že pokiaľ Exekučný poriadok určitú procesnú situáciu neriešil, tak sa na jej riešenie použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. V danom prípade to znamenalo potrebu aplikovať ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. o zmene účastníka konania. S účinnosťou od 1. septembra 2005 bolo zavedené nové znenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, ktorým sa účastníkom exekučného konania uložila oznamovacia povinnosť ohľadom existencie právnych skutočností zakladajúcich prevod alebo prechod práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu a exekútorovi povinnosť na základe takéhoto oznámenia podať na súd návrh na pripustenie zmeny účastníctva. V zmysle prechodných ustanovení § 238 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku však toto ustanovenie nie je možné aplikovať na exekučné konania začaté pred 1. septembrom 2005.

10. Dovolateľ tvrdí, že na zmenu oprávnenej stačilo oznámiť súdному exekútorovi, že došlo k prevodu alebo prechodu práv z exekučného titulu na inú osobu a predložiť listinu, ktorá to preukazovala. Dôvod zrušenia uznesenia súdu prvej inštancie len z dôvodu, že pôvodná oprávnená zanikla, nie je dôvodom na nepripustenie zmeny účastníka na strane oprávnenej a zastavenie konania ako takého.

11. V preskúmvanej veci z obsahu spisu je zrejmé, že oprávnená INVESTA CREDIT SLOVAKIA, s.r.o. listom z 27. novembra 2007 oznámila exekútorskému úradu, súdному exekútorovi E. postúpenie pohľadávok spoločnosti INVESTA CREDIT SLOVAKIA, s.r.o. na spoločnosť D.O.W. Trade, s.r.o. zmluvou z 26. novembra 2007, pripojila kópiu zmluvy a žiadala vykonať zmenu v osobe oprávnenej (č. 1. 20 spisu). Obchodná spoločnosť D.O.W. Trade, s.r.o. návrh na zmenu účastníka podľa ustanovenia § 92 ods. 2, 3 O.s.p. podala exekučnému súdu 13. marca 2008 (č. 1. 5 spisu) na ktorom je zároveň aj súhlas dovolateľky, ktorému súd prvej inštancie vyhovel. Oprávnená bola z obchodného registra vymazaná dňa 9. novembra 2012. Z uvedeného vyplýva, že zmluva o postúpení pohľadávky bola uzatvorená počas exekučného konania, ako aj návrh na zmenu účastníka konania bol podaný v čase, keď oprávnená ako subjekt práv a povinností v obchodnom registri zapísaná bola. Odvolací súd o návrhu na zmenu účastníka rozhodoval v čase, keď oprávnená bola už z obchodného registra vymazaná.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať zákonom stanoveným postupom svojho práva na nezávislom súde. Nevyhnutným predpokladom poskytnutia súdnej ochrany je však taký prejav fyzickej alebo právnickej osoby, ktorým sa domáha jej poskytnutia, napríklad vo forme návrhu na začatie konania, žaloby a pod. K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky preto dochádza v prípade, keď sa „každý“ (a zákonom stanoveným postupom) domáhal svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale súdna ochrana tomuto právu napriek tomu poskytnutá nebola (porovnaj I. ÚS 24/1997).

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí z 30. novembra 2009 sp. zn. 1 Obdo V 45/2007 v skutkovo a právne v obdobnej veci riešil právnu otázku (ne)pripustenia zmeny účastníka konania na strane navrhovateľa z dôvodu jeho výmazu z obchodného registra pred rozhodnutím súdu o zmene účastníka konania. Najvyšší súd týmto rozhodnutím pripustil možnosť zmeny účastníka konania po zániku pôvodného účastníka, ak návrh na zmenu bol podaný pred zánikom účastníka. Záver prijatý týmto rozhodnutím je plne akceptovateľný aj na daný prípad, dovolací súd sa s ním stotožňuje. V predmetnej veci návrh na zmenu účastníka konania nepodal doterajší účastník exekučného konania, ale osoba, ktorá o sebe tvrdí, že na ňu prešlo právo z exekučného titulu. Podľa § 92 ods. 2 O.s.p. bola aj takáto osoba oprávnená navrhnúť zmenu účastníka, pričom sa má za to, že jej návrh obsahuje zároveň aj jej súhlas so vstupom do konania na strane oprávnenej (pozn.: súhlas povinnej sa nevyžaduje). Zo spisu je zrejmé, že dovolateľ kvalifikovaným spôsobom prejavil vôľu byť účastníkom exekučného konania, a to na strane oprávnenej a všetky zákonom stanovené predpoklady, aby súd návrhu na zmenu vyhovel boli splnené. Účinnosť tohto prejavu nemôže byť závislá na výmaze doterajšej oprávnenej z obchodného registra, keď v zmysle ustanovenia § 92 ods. 2 dovolateľ so súhlasom súdu vstupuje na miesto doterajšieho účastníka. Znamená to, že ak miesto doterajšej oprávnenej sa uvoľnilo pred skončením exekučného konania, dôvodne na jeho miesto môže vstúpiť niekto iný, teda dovolateľ, ktorý túto vôľu prejavil ešte v čase, keď oprávnená existovala. Odvolací súd nepripustným spôsobom skúmal trvanie podmienok konania na strane pôvodnej oprávnenej po tom, čo bola oznámená hmotnoprávna sukcesia a

doručený návrh na zmenu oprávnenej; postup súdu, kedy má nový účastník, na ktorého prešlo právo, nieť negatívne dôsledky konania iného subjektu, t. j. pôvodnej oprávnenej spočívajúce v tom, že podala návrh na výmaz z obchodného registra, je zjavne nespravodlivý, odporuje čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

14. Odvolací súd vyššie uvedenými závermi sa neriadil, a preto dovolací súd jeho uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 C.s.p.).

15. Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.